

Skolerne i Fanefjord sogn fra 1727

”Skolegang i den stråtækte!”

af Olga Skov

1. april 1928 begyndte jeg min skolegang hos lærer Skov i Kobbelskolen.

De første 3 år: tirsdag, torsdag og lørdag i 1. klasse.

Derefter 4 år i 2. klasse: mandag, onsdag og fredag. Alle dage fra 8.00 til 14.00 også det første år.

Drengene mødte i sommerhalvåret kl. 7, og fik så en times gymnastik i skolegården, 2 gange om ugen.

Pigerne fik så tilsvarende undervisning i håndarbejde 2 gange 2 timer om eftermiddagen, de første år var der en lærerinde, der kom på skolen for at undervise os.

I 1932 blev forskolen bygget, frk. Petersen ansat, nu overtog hun så håndarbejdsundervisningen.

Hun startede frivillig syskole om vinteren. Her måtte vi selv bestemme, hvad vi ville lave i modsætning til det der var fastlagt om sommeren.

Den sidste måned inden jul sad vi nede i hendes stue, hvor vi øvede os på, at synge nogle for os nye sange:

”Der er noget i luften” og ”Julebudet til dem, der bygge”.

Efter en sommer syskole på en blæsende, regnvåd søndag tog hun os med på en cykeltur til Ulvshale.

Det blev dog trods vejret en oplevelse. Vi så en del egern, de var ikke så almindelige dengang.

I løbet af min skoletid oplevede vi kun et par gange, at have vikar.

Det var en ung mand, fra seminariet, der betog os med sin noget friere undervisningsform i stedet den meget autoritære, vi kendte gennem lærer Skov .

Vi fik dog hos lærer Skov en grundig oplæring i alle fag, sådan at vi havde et godt grundlag, da vi gik ud af skolen som 14-årige.

I min skoletid var der kun en 2-3 drenge, der forlod skolen for at få en realeksamen i Stege

Lærer Skov var organist i kirken, men i skolen spillede han på violin, til morgensang og sangtimerne.

Hvert andet år kom vi på udflugt med læreren. Det var dog kun børn fra 2. kl. der kom med.

Turene vekslede mellem Roskilde Domkirke og Sorø Akademi. Vi mødte meget tidlig om morgenen ved skolen, hvor der så kom en bus, der kørte os til Koster. Herfra sejlede vi med færgen til Kalvehave, så med Kalvehavebanen til Vordingborg. Vi havde madpakker med til hele dagen og lidt lommepenge til en is.

Dagen igennem blev vi belært om, hvad vi så undervejs, og trætte nåede vi hjem til skolen sent om aftenen. Og stilen om turen vidste vi , at vi fik for i næste dansktid.

Først i juli måned foregik den årlige udflugt til Fanefjord Skov, de første år samledes vi ved skolen og kørte til skoven i hestekøretøjer med hornmusik i spidsen.

Vel ankommet blev der dækket op til kaffebord i anlægget, hvor der dengang var borde og bænke.

Eftermiddagen gik med sanglege for de mindste, medens de største gik en tur til stranden.

Ved spisetid blev der dækket op igen med smørrebrød og mønske klejner hertil nylavet stikkelsbærgele.

De første år husker jeg en keglebane, hvor mændene altid var at finde.

Klokken 19.00 spilledes op til dans. Indtil kl. 22.00 var dansegulvet forbeholdt børnene, derefter måtte forældre og de nykonfirmerede være med i dansen.

Sommerferien var fra 1. august til 1. september af den grund, at alle børn deltog i høsten.

Vi havde også roeferie både til roelugning om sommeren og roeoptagning om efteråret, som jo den gang var håndarbejde.

4. juledag var der det store juletræ hos Johannes Rasmussen i Dame (Dame Kro)

Skolerne i Fanefjord sogn fra 1727

Det var en juletræskomite, der sørgede for at der var godteposer til alle børn, også til de mindre søskende, der endnu ikke havde begyndt deres skolegang, og ligeledes sørgede for, at træet blev pyntet.

Jeg husker, at det var ved et juletræ, at lærer Skov fortalte om den nye forskole.

I marts måned kom skolekommissionen rundt i sognets 4 skoler .

Kommissionens formand var pastor Poulsen. De ældste mødte først og hans valg af salme til morgensang var:

”Aleneste Gud i Himmerig ”.

Det var kun kobbelskolens elever, der havde lært den.

Efter afhøring kørte vi enten en tur på Præstebjerg eller i Fanefjord Skov.

Første april var skoletiden så slut for de børn, der skulle konfirmeres, men de der skulle konfirmeres om efteråret fik et ekstra halvt skoleår.

Efter konfirmationen kom mange ud i deres første plads enten i huset eller på en gård, måske i lære hos en håndværker.

Jeg var hjemme for at hjælpe til både ude og inde, da jeg var en pige, og skulle hjælpe mor med at passe mine mindste søskende, der var trillinger.

I 1954, efter at jeg selv havde fået børn, blev jeg valgt ind i skolenævnet i Hårbølle, og dermed også medlem af skolekommissionen i Fanefjord Kommune og kom således med rundt i de øvrige skoler, for at bedømme børnenes færdigheder. Jeg var i den periode med rundt til forskellige centralskoler på Sjælland hvor vi valgte den skolearkitekt, der så fik til opgave at opfylde den ny skolelov af 1958.

Allerede i 1935 var der kommet en lov, der sagde, at alle skoler skulle have en gymnastiksal.

Man havde fået lavet en plan om at bygge i Vollerup, og havde udpeget en grund der, men den var for lille, så det var godt at planen var blevet udskudt i en lang årrække.

Vi besluttede så, at lave en centralskole med overbygning og at etablere mulighed for at få en realeksamen eller en 9. klasse.

Fanefjord Centralskole blev taget i brug i august 1960, men først indviet i maj 1961 da fysiklokalet og nogle andre rum var færdigbygget.

Indtil centralskolen var bygget var der stadig kun skolegang her i sognet hver anden dag.

Forskolerne i Hårbølle, Kobbelskolen og Dame fungerede endnu nogle år, mens skolen i Tostenæs var blevet nedlagt.

*Olga skov
Fanefjordgade 93B*

Lidt historie om Kobbelskolerne!

Askeby Skole færdigbygget 1820

Nuværende Fanefjordgade 45

Skolelærere:

Poul Jensen Mørch – bror til Hans Jensen Mørch i Tostenæs - 1820 - 1858

I 1860 flyttede skolen til:

Dame Kobbelskole

Nuværende Hårbøllevvej 15

Skolelærere:

P. L. Aagaard -*ældste kl. 40 børn, yngste kl. 43 børn, gymnastik-* 1858-1897

Karsten L. Nielsen, f. 1869 i Magleby, gift m/ Karen – 3 børn, 1897 – 1909

Skolerne i Fanefjord sogn fra 1727

L. Fog Hansen	1910 – 1913
P. Skov	1914 – 1947
Johannes Akhøj Nielsen	1947 – 1960
Akhøj fortsatte som skoleinspektør på Fanefjord Centralskolen indtil 1981	

Dame Kobbøl Forskole bygget i 1932

Nuværende Hårbøllevej 8

Forskolelærerinder:

Frk. Petersen	1932 - 1955
Fru Jørgensen	1955 – 1958?
Fru Dagnæs-Hansen – gift med dyrlæge Dagnæs-Hansen -	1958 – 1969?

Oplysningerne er fra LOF studiekreds på Møn Museum efterår 1989:

”Skolens Historie 1721... for Fanefjord Sogn”
af Olga Skov og Ragnhild Hansen